Ч. 174 (11.465). Львів, середа 7. серпня 1929. Гроїшова оплата сплачено ryczałtem. Рік XLVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 5·00 зол.
За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції 29-41.
„ Друкарні 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Цілковита невдача червоного дня.

Львів, 6. серпня 1929.

Ось уже 12 літ комуністична партія панує неподільно в Радянському Союзі і весь час вона організує звідти так звану „світову революцію". Протягом цього часу комуністична політика пережила цілий ряд етапів, які в свою чергу дуже відбивалися також на її закордонній пропаґанді та на підготовці до світової революції.

По скінченні світової війни комуністи мали надію, що цілий ряд держав під впливом повоєнного хаосу можна буде захопити під панування комунізму і збудувати нові радянські диктатури. Одначе ця надія завела, і навіть там, де комунізм хвилево переміг, як це було в Угорщині та Баварії, він не міг вдержатися при владі. А рівночасно військовий комунізм у самому Радянському Союзі довів до цілковитої господарської катастрофи та до страшного голоду 1921—1922 рр. Це змусило Леніна основно змінити всю попередню комуністичну політику і перейти до „нової економічної політики" (непи). Радянський Союз відчув потребу внутрішнього скріплення.

В 1925 році комуністи остаточно стратили надію на те, щоби їх попередня тактика орґанізування пучів для захоплення державної влади могла мати якінебудь реальні наслідки. Московські ідеольоги комунізму на конґресах Комінтерну почали висувати тезу, що відносини в Европі на якийсь час стабілізувалися. Капіталізм покищо знова прийшов до рівноваги і тому міг проявити більшу силу опору. Тому то вони відкрили нову добу в комуністичній закордонній політиці. Комуністи попробували використати зростаючий національний та соціяльний рух в Анґлії, а особливо в Китаю. Московські комуністи поставили собі завдання звязати комуністичні цілі з молодим національним рухом та визвольною боротьбою азійських народів, щоби за їх допомогою розпочати наступ на европейські кольоніяльні держави. Одначе ці їх заходи, як відомо, скінчилися повною невдачею. Показалося, що національну визвольну боротьбу в Китаю ніяк не можна було злучити з комуністичними цілями. Чим далі поступала наперед визвольна боротьба в Китаю, тим більше він розходився з комунізмом, аж поки китайський націоналізм не розпочав завзятої боротьби з комунізмом. Так упали нові далекосяглі пляни комуністів. Після цього останніми часами вони знову звернули свою увагу на Европу і знову зробили пробу після рецепти Леніна довести до якнайбільшого загострення відносин. Початок нової боротьби в Европі офіціяльно призначено на 1. травня цього року. Одначе лише в Берліні вибухли поважніші комуністичні заворушення. Та не зважаючи на те в Москві рішено зробити ще дальшу спробу в тому напрямі. Днем такої спроби призначено 1. серпня.

В офіціяльній відозві, яку з приводу цього дня видано з Москви на адресу комуністів по інших країнах, ми читаємо: „Здобудьте по ваших окремих країнах 1. серпня вулицю. Використайте усі політичні та технічні досвіди боротьби берлінського пролетаріяту, засвоїть засоби боротьби, яких уживає поліція, щоби мати на 1-го серпня підчас вашого виступу більшу свободу рухів". У Москві мабуть мали надію, що новий виступ комуністів у Европі справді може довести до загострення внутрішніх відносин по ріжних державах. Одначе і ця надія їх завела. Плянований червоний день 1. серпня зовсім не вдався. Та найважніше те, що він не вдався не тому, що виступи комуністів затоплено в їх крови, але не вдався просто тому, що якнайширші маси европейського пролетаріяту не пішли за комуністами; їм шкода було дати навіть кілька годин на це підприємство. Натомісць скрізь мали великий успіх демонстрації на користь мира та проти горожанської війни.

Не підлягає ніякому сумнівові, що чим більше будуть стабілізуватися відносини в цілому світі, тим більше будуть тратити ґрунт під ногами комуністи.

Зовсім інакше оцінює цьогорічний червоний день більшовицька преса. Вона не зобачує в цьому невдач для комуністів, але навпаки пише про великі успіхи в „звідомленнях" і статтях під вимовними заголовками: „Велика політична перемога робітничої кляси", або „Могутній успіх Комінтерну".

Для зразку наведемо кінцевий уступ з передової статті „Пролетарської Правди" (з 3-го серпня), в якій обговорюється успіхи міжнароднього червоного дня. В ній дослівно читаємо: „Кляса проти кляси — ось що ми мали в день 1-го серпня. Соціялістичний світ зійшовся в жорстокій боротьбі з капіталістичним світом. У цій боротьбі нема помилування. Ця боротьба мусить закінчитися перемогою пролетаріяту. Капіталізму не врятує світова соціял-демократія, не врятують і ті, що зрадили комунізм і стали тепер по той бік барикад (отже є і такі! — Ред.), борючись разом з буржуазією проти робітничої кляси. На капіталізм прийшов останній час. Пролетаріят у всій своїй силі повстає до останнього рішучого бою і в цьому бої він переможе! Війна війні! **Імперіялістичну війну обернути на громадянську!** Геть руки від СРСР і т. д.".

Ось чим годують комуністичні органи своїх читачів! Але треба їм признати, що справу ставлять ясно. Вони одинокі пацифісти! Бо не хочуть ніяких міждержавних т. зв. капіталістичних воєн. Їх метою підготовляти і вести в інтересах „мира" громадянські війни за введення в цілому світі диктатури пролетаріяту. Ось вам і „буквально" поняте гасло: „Війна війні".

Гаґа і пакт Кельоґа.

Кілька історичних ремінісценцій.

II.

Берлін, 31. липня 1929.

Перед 30 роками — 18 травня 1899 р. — в день уродин московського царя Миколи II. зібралась у Газі велика замирююча й роззброююча конференція, яка мала радити над закріпленням сталого европейського мира. На конференції було заступлених 26 держав. Подібно як і нині, кількасот членів і приналежних до делеґацій знатоків та журналістів заливало світ потоками пацифістичного фразерства, подібно як і нині мільйонові маси вірили у щирість і чесність зібраних в Газі політиків. Паралелізм в обох випадках доходить попросту до абсурду, бо й тоді і нині, перед тим заки конференція зібралась, треба було кілька місяців витратити на те, щоби в підготовчих диплёматичних переговорах і після затяжної боротьби поміж столицями, усталити місце і зміст конференції. Історія повтаряється. Нинішне покоління в своїй найширшій масі всього цього не знає, а історична наука є доступна тільки для дуже вузького і вибраного круга людей. І тому-то велика европейська преса та публіцистика находить досить сміливости, представляти широким масам нинішню гаґську конференцію як щось нове і небувале.

Дня 24. серпня 1898 р. розіслав цар Микола II. циркулярну ноту до всіх европейських держав з пропозицією, щоби порадитись спільно над найбільше доцільними засобами, „щоби забезпечити народам благодать правдивого і сталого мира й передовсім покласти межу ростучому розвиткові міжнародніх зброєнь". Далі його циркулярна нота виводила докладно, що зброєння знесилюють розвиток національних культур і світового економічного життя та мусять зі силю неминучости привести якраз до катастрофи, яку хочеться оминути й, яка примушує своїми страхіттями до здріґування кожне людське серце". Осьтак бачимо ще перед 30 роками цілий арсенал такої самої пацифістичної фразеольоґії, якою в кожній своїй ноті послуговується Гувер і Бріян, Штреземан і Мекдональд. Усе тут разом, страх за зброєння й предчуття цеї неминучости, які мусять довести до катастрофи. Тут і дрожаче за долю людства — московське серце і благодати правдивого і сталого мира. Все це поражає тим більше, коли освідомити собі політичне тло й ті думки, які привели царя до його пацифістичної ініціятиви. Ділялось це саме в часі, коли Росія потребувала чергової й так типової для цілої московської історії „передишки", щоби стравити свої свіжі азійські завойовання, твір думок і праці князя Ухтомського. Ділялось це далі в ситуації, де після берлінського конґресу з 1878 р. російсько-австрійське напруження і взаємні зброєння доводили уже до розриву. Загальна ситуація була подібна до нинішньої, але при зміні партнерів. Вчора Австрія—Росія, нині Анґлія—Америка намагаються з одного боку забезпечити воєнні здобутки, а з другого боку находяться у стані взаїмного гострого напруження. І тут і там люди шукають виходу в „роззброюючій конференції". І тут і там пацифістичну ініціятиву підіймає найбільша в даному часі потуга, тут Америка, там Росія.

Тут і там люди старались утворити відповідну атмосферу для конференції. В 1897 р. видав царський „правдивий тайний совітник" Іван Блах цікаву книгу, в якій яркими фарбами малював страхіття майбутніх воєн. Подив бере як точно предсказав він все те, що пізніше творилось на світі від 1914 до 1922 р. Та майбутня війна, якої прихід він бачив і яка примушувала „дрожати" серцю Миколи II. привиджувалась йому в таких самих жахливих красках, що й та, яку нині творять сучасні пацифісти. Паралельно з „дійсним тайним совітником" Блохом англієць Нормен Анґел доказував в подібній книзі, що світове господарство було все тоді так сильно посплітане і взаємно повязане, що господарське винищування противника мусіло принести таку саміську шкоду і побідникови. Він пропонував теж у висновку викляття війни, розємно-судейські договори і створення — Паневропи. Нині скрізь повтаряється та саміська історія. Вчора Блох і Нормен Анґел, нині Кенуорті, Уеллс, Калерджі, Монтґеляс і т. д. — співають ту саму пісню.

ь вчора і нині йшло не так уже про певні зобовязуючі договори, про певні точно усталені юридичні норми і договірно усталений примус притримуватись мира, а радше про „духа замирення". Про цього „духа замирення" йде теж у пакті Кельоґа. Знаменна й дуже характеристична є в цьому відношенні юридична загальниковість Кельоґового пакту й не дурно американці докладали усіх сил, щоби в цьому пакті не очеркувати ніяких понять і його юридично не спрецизовувати. Йде про те, щоби сотворити собі на майбутнє якнайширшу можливість інтерпретації. Подібно було перед 30 роками також на конференції в Газі. Була там мова не про що інше, як тільки про „духа замирення"; тотеж сталось і тоді те, що мусіло статись.

Конґрес в Газі вийшов як і пакт Кельоґа з великої ідеї *вічного мира*. В ході дебат з великої ідеї зробились три середні декларації, які юридично до нічого не зобовязували й тільки декларативно ставили міжнародні відносини на „базу взаїмного довіря, льояльности й миролюбивости". З тих трьох середніх декларацій зробилось арештою кілька цілком маленьких договорів, про заказ вживання куль „дум-дум", про ненарушимість ранених, шпиталів і полонених, про заказ вживання газів і обстріл з воздуха і накінець про мирове полагоджування міжнародніх конфліктів. Договір про гази й обстріл з воздуха анульовано ще на тійже таки конференції: нині це зроблено в Женеві в 1929 р. з нагоди зізду т. зв. роззброюючої комісії Ліґи Націй, де теж залишено державам щодо газів і літаків вповні свобідну руку. В гаґських „договорах" натворено

стільки ріжнородних клявзуль і застережень, стільки дір і виломів, що скрізь них в кожній хвилині може проскочити запальна воєнна іскра. Це сталось в 1914 р. Найближча-ж війна перейшла над рештою гаґських конвенцій до денного порядку. І конференція не була тим, за що себе видавала, не спробою організації „вічного мира" — але потрібною для людей „передишкою".

Над людськими головами збивався перед 30 роками в Газі справжній туман пацифістичних балачок та ідеалів. Говорено про роззброєння, про розємчі договори, про можливість вирівнювання конфліктів мирними засобами, стукано об вахливість майбутніх воєн, їх розумову й господарську недоцільність. Це була одна сторінка медалі. На другій сторінці стояло щось інше. Росія, яка скликала цей пацифістичний конґрес, разом з усею своєю миролюбивістю клала рівночасно свою важку руку на Манджурію, Памір, Тибет; Америка саме займала збройною рукою Кубу і Філіпіни. Анґлія побивала в Газі москалів на кожнім кроці радикальністю своїх пацифістичних внесків. аль тільки, що конґрес розійшовся вже 29 липня 1899 р. Кілька тижнів пізніше пацифістичні учасники конґресу булиб почули рев британських гармат й розриви ґранатів, якими торощено в південній Африці державність і волю бурів. Але поза усім тим свідомо і з горячкою творились усі ті можливости, які привели до експльозії 1914 р. Їх ніхто не побоявся помимо „духа Гаґи" і воєнних страхіть „тайного совітника" Блоха.

А нині? Нині над Гаґою збирається поволі той саміський пацифістичний туман, що й перед 30 роками. Нині знова йдуть балачки про ліквідацію війни, про роззброєння, про розємчі договори, нині знова добре платні урядові публіцисти лякають світ страхіттями й недоцільністю війни. Нині знова світ потребує „передишки", передовсім насичені побідники. Нині знова анґльо-американське напруження зводить обох противників переходово за переговірний стіл. Аж ніяково думати як нічого нового не діється на світі, як завсіди повторюється та сама комедія. Поза тим туманом Америка нині, так самісько як тоді, поклала свою важку руку тим разом на Нікараґву, на Мексик, на цілу Середню Америку, на Китай на усі европейські мошонки; Анґлія собі на Мезопотамію, на Палестину, на Персію, на обі колишні нім. африканські кольонії. Одна половина Анґлії ставить радикальні внески на роззброєння й замирення, другаж горячково зброїться й тихцем шукає союзників для майбутньої неминучої війни. Франція собі, Італія собі, Росія собі — кожна поза офіційною пацифістичною політикою шукає місць осадовлення. На цьому місці просто неможливо новодити листу тих імперіялістичних інтересів, які відбуваються паралельно з усякими гаґськими спектаклями.

Так само як свого часу пацифісти з Гаґи — посеред отої „атмосфери замирення", „духа Гаґи" й звучних декларацій могли були дуже легко почути в 1899 р. гук армат з Трансвалю, так теж нині, серед „духа Льокарна", Кельоґового пакту і під звук пацифістичних тирад в голяндській резиденції можуть дуже легко почути розриви ґранат під Ковном або на російсько-манджурській границі. Хіба треба вичисляти всі ті далеко ширші можливости, що свідомо й горячково творяться поза сучасним пацифістичним туманом скрізь, аби завтра довести до нової експльозії на Атлянтику, на Пацифіку чи на Сході Европи? Підростає зрештою нове покоління, яке війни не бачило і не знає і яке її та всіх звязаних з нею страхіть таксамо не побоїться як і не побоялось їх наше покоління, що підростало в час, коли світ „на віки" замирювався перед 30 роками в Газі.

Зенон Пеленський.

Анґльо-американські морські переговори.

Дотеперішні їх висліди. — Пляноване зменшення воєнних фльот світу на половину.

Анґлійські та американські офіціозні відомости подають, що ведені в Льондоні анґлійсько-американські переговори про морське роззброєння довели вже до двох вислідів, які мають чимале світово-політичне значіння. А саме: обидві держави не будуть чекати на конференцію в справі морських роззброєнь, яка на основі вашінґтонської умови мала би автоматично наступити 1931 року; вашінґтонська умова в справі морського роззброєння має бути ревідована вже цього року на конференції, яка відбудеться в Льондоні або в Новому Йорку. Та що найважніше, то те, що метою цеї ревізії, яку плянує Анґлія та Америка, буде зменшення на половину сучасних воєнних фльот пяти великих морських держав. Відношення між силою фльот окремих держав лишиться таке саме як досі.

Кружляки будуть на будуче розглядатися, як засоби морської поліції і тому передбачується, що теперішні кружляки та ті, які будуються, одержать гармати слабшого калібру. З огляду на те, що Анґлія не хоче зменшити стану своїх кружляків, Америка одержить можливість збудувати ще декілька кружляків; рівночасно Анґлія правдоподібно візьме на себе зобовязання будувати нові кружляки лише в міру того, як старі виходитимуть з ужитку; крім того Анґлія буде інформувати Америку про свій плян поділу кружляків на ріжні океанійські стації, щоби Америка мала забезпеку, що швидка концентрація цих кружляків на Атлянтійському океані або в Середземному морі буде неможлива.

Президент Гувер та премієр Мекдональд мають замір зменшити на цілу третину кошти, призначені на зброєння. Ці заощадження будуть зроблені насамперед коштом бюджетів морської та воздушної фльоти. Анґлія видає тепер на ціли зброєння річно 120 міліонів фунтів штерлінґів і хотіла би заощадити з цеї суми 40 міліонів фунтів. Бюджет морської та воздушної фльоти виносить разом коло 80 міліонів фунтів. Зменшення на 50проц. стану воєнних кораблів анґлійської фльоти заощадило би 25 до 30 міліонів, так що решту можна би було легко заощадити на зменшенні воздушної фльоти та невеликих заощаджень у воєнному бюджеті.

Свято на Маківці.

Імпозантний здвиг народу в 14-ліття памятних боїв на Маківці.

Як що-року, так і в часі цих ферій улаштовано свято-поминки на Маківці. Свято уладило Т-во Охорони Воєнних Могил у Львові в неділю 4. ц. м. і йому треба в першу чергу подякувати за ці справді гарні, імпозантні поминки на могилах поляглих У. С. С..

Не зважаючи на дуже непевну погоду, на святі Маківки зібралаcа велика маса людей. Вже кілька днів наперід Стрийський Пластовий Кіш розтаборився близько цвинтаря на Маківці, направив могили і вибудував провізоричний вівтар. В неділю від вчасного ранку сходились від сторони Тухлі та Головецька дооколичні громадяни і прогульковці зі Львова, Стрия, Сколього та люди з ближчих і дальших сіл. Разом усіх людей було до 5.000

Перед 12. годиною вполудне станув до польової Служби Божої о. Чемеринський. По Службі Божій о. о. Галькевич, Попель, Мудрий, Масляк, Сивак, Смочило і Чемеринський відправили під проводом о. Притуляка зі Сколього парастас. Відповідну настроєву, глибоко продуману проповідь виголосив о. Чемеринський. Після проповіди на знак пошани для поляглих заряджено одномінутову мовчанку. Хвилина ця незабутня, потрясаюча до глибини душі...

В поминках взяли участь бувші члени У. Г. А. і У. С. С., пластові куріні „Червоної Калини" і „Ордену Залізної Остроги", процесії з Головецька, Грабівця і Славська та великі маси народу. Люди з жовто-блакитними відзнаками, на яких вибита дата крівавих боїв на Маківці. На жаль, тих відзнак не стало... Куріні 5, 8, і 18. уставились кордоном довкруги могил. На хрестах зложено вінці від Пласту, від організацій Сколього, Орави, Гребенова й ін. Співав злучений хор з Синевідська та Конюх. Порядок зразковий, сконсиґнована численно поліція не мала притоки інтервенції.

З дрібних інцидентів назвемо такі: Поліцийні аґенти придержали п. Івана Белдика, американського громадянина, який робив кінові знимки зі свята, маючи на це дозвіл від польської влади. П-на Белдика придержано на станиці поліції в

Проф. ІВАН ОГІЄНКО.

Українська літературна мова XI--XVI століть.

Перша літературна мова українського народу не була йому рідною, — це була мова болгарська, занесена до нас в малих розмірах, переважно до західньо-українських земель, ще підчас діяльности незабутніх Костянтина й Методія, цеб-то в другій половині IX-го століття, а в більших — по охрещенні Киян в 990 році*) найперше в постатті богослужбових книжок. Багатоплідна культурна діяльність Костянтина й Методія прищепила всім слов'янським народам велику й величну ідею Богослуження народньою мовою, ще на світанку середніх віків, через що слов'янська мова стала культивуватися по церквах усіх християнських народів, що приняли грецьку віру. Солунські брати свої переклади найпотрібніших книг св. Письма та богослужбових зробили на рідну їм південно-болгарську мову, — і ця мова й стала церковною мовою для всіх тих слов'янських народів, що прийняли грецьку віру. У той час у цілій Европі було втертою звичкою, що мова церковна одночасно була й мовою літературною. Ось таким чином і в нас на Україні болгарська церковна мова стала мовою літературною**)

Одним з культурніших слов'янських народів в IX-м столітті, коли появилися переклади солунських братів, були безумовно болгари. Болгарський нарід був територіяльно найближчим сусідом найкультурнішої тоді держави — Греції, з котрою мав постійні тісні взаємини і яка мала на нього великий культурний вплив.

Тому цілком зрозуміло, що праця, подібна праці Костянтина й Методія, могла зародитися в більшому розмірі тільки серед болгарського народу. В Болгарії в X-м столітті, за незабутнього царя Симеона, повстає велика й цінна література на їхній церковній мові, цеб-то на живій народній болгарській мові.

Культурний авторитет болгарський серед інших слов'янських народів був тоді дуже високим, і тому література т. зв. золотої доби, доби царя болгарського Симеона, відразу поширилася й серед українського народу. Виробленої своєї літературної мови в нас тоді ще не було, тому український нарід охоче й без усяких застережень прийняв болгарські богослужбові книжки. Робити це в той час було тим легче, що все таки болгарська мова була в більшости своїй для нас зрозумілою; крім того, нову християнську віру ширило в нас на початку власне болгарське духовенство. Ось через усе це і в нас на Україні літературною мовою стала мова болгарська.

І таким чином болгарську мову постійно чув український нарід скрізь по своїх церквах, цею-ж мовою читав він і книжки св. Письма (а якоїсь заборони читання їх подібної до заборони у католиків, ми ніколи не знали), а тому звикав до неї все більше та більше. Духовенство проповідувало й боронило ідею, що літературною мовою може бути тільки мова церковна; само-ж воно, власне, й розвивало рідну літературу, писало тією-ж таки болгарською мовою, бо письменників світського стану було тоді надзвичайно мало. Болгарські книжки найріжнороднішого змісту ширилися по Україні все більше та більше, без кінця переписувалися й залюбки читалися. Таким чином защепилася на Україні болгарська мова як мова літературна, яку ми звемо мовою церковно-слов'янською.

Проте ця перша наша літературно-церковна мова була для нас у багатьох відношеннях мовою чужою, — вона мала багато незрозумілих для нас болгарських слів (азъ, глаголати, абіе, аще, бдѣніе, благо, брашно, гряду і сотні подібних) та болгарських форм (напр. прикметники на -аго і т. п.). Цю незрозумілість церковної мови сильно зменшували тим, що скрізь церковні книжки читано з живою українською вимовою: вѣра — віра, тебѣ — тебі чи тобі, мене — мене (а не мене). Господи — Господи (а не Ґосподі) і т. п. Очевидно, такої-ж вимови навчано тоді скрізь і по тодішніх школах*). Українська жива вимова сильно ховала й зменшувала чужинність нашої церковної мови, і власне ця вимова дала змогу чужій нам болгарській мові довгі віки міцно триматися на Україні і в церкві, і в літературі.

Проте це була чужа нам мова, дуже часто мало або й зовсім не зрозуміла широким українським масам. Українська мова, як мова самостійна, від болгарської відмінна, виробилася ще в доісторичний час, цеб-то ще задовго до часу появлення в нас писаних памяток. У нас у науці втерся звичай датувати ті або інші процеси життя української мови віком, коли ці процеси вперше знаходимо в писаній памятці. Це зовсім не відповідний звичай, бо 1) фонетичні процеси для свого вироблення й усталення потрібують надзвичайно довгого багато-вікового часу і 2) самі писані памятки маємо аж з другої половини XI віку. Релігійна боротьба нашого й чужого (болгарського та грецького) духовенства проти слов'янських памяток дохристіянських, на погляд цього духовенства зовсім „поганських", допровадила до того, що були понищені всі писані памятки дохристіянської доби українського народу. А що ми мали своє письмо й свою писану літературу ще до офіційного приняття християнства, про це в науці нема тепер сумніву.

(Продовження буде.)

*) Дату охрещення 988 рік уважаю невідповідною.

**) Докладно про всі ці справи розповідаю в своїй двохтомовій праці: „Костянтин і Мефодій, їх життя та діяльність". Варшава. 1927—1928 рр.

*) Докладніше розповідаю про це в своїй статті „Українська вимова богослужбового тексту в XVII віці", див. варшавський „Еллїс" 1926 р. ст. 11—19.

Тухлі, де до часу відїзду нашого поїзду до Львова (год. 6. попол. а ним не списували ще протоколу. Другий випадок: п. Штерцель (з лісництва в Сколім — власність барона Ґредля) не дозволив людям перейти лісом (коротшою дорогою), бо, мовляв, „робиться шкоду", а не звертає якось уваги на шкоди, які поробила людям повінь з причини вирубання лісів. А вкінці найважніша справа: прогульковцям зі Львова відмовлено (вперше від ряду літ!) залізничої знижки, при чому в Дирекції залізниць сказано, що така децизія прийшла з Варшави. Не зважаючи на цю відмову, всі зголошені у Львові прогульковці в числі понад 70 осіб поїхали на Маківку, заплативши повну залізничу таксу. Тут найкраще показалося, як ділає на наших людей всяка заборона чи відмова і наскільки ми вже на такі річи загартовані.

Загально свято пройшло надсподівано гарно, воно було безперечно більше величне й численніше, як у попередніх роках. Воно й виявило наглядно, що культ Маківки поширюється в нашому народові з року на рік.

Радянська Україна.

Врожай на Україні.

Харківський „Комуніст" з 30. липня ц. р. пише в передовій статті про сьогорічний врожай на Україні між іншим ось що: „Урожай цього року наближується до розмірів урожаю 1927—1928 р., себ-то він вищий середнього. Це підтверджує попередні міркування про сприятливі перспективи хлібозаготівель у цьому році. Хлібозаготовчий апарат і широка селянська суспільність повинні бути готові до виконання значно більшого пляну хлібозаготівель, ніж минулого року. Дуже актуальне є питання про **мірчук.** За останні 5 днів він абсолютно не збільшується, хоч помол зерна збільшився. Це свідчить, що увага до його збирання знову послабшала. Минулого року на початку кампанії через недостатню увагу ми дуже погано виконали плян щодо мірчука. (Мірчук це система оплати міркою збіжа за помол. Минулого року селяни видно воліли платити за помол грішми ніж збіжем. Цього року, як бачимо, починають звертати увагу на те, щоби за помол таки стягати належність міркою, бо ці мірки становлять одно з джерел для легкої державної хлібозаготовки. — Ред.). Цього року треба зробити все, щоби не повторювати помилок минулого. Плян мірчука на цей рік більший ніж минулого року. Нам треба з самого початку кампанії так організувати одержання його, щоби забезпечити реалізацію цілком. Мірчук — важливе джерело одержання хліба, й забувати про це неприпустимо". Наведений цитат кидає досить цікаве світло на систему державних хлібозаготівель на Україні, а також на вигляди врожаю, що має бути вищим від середнього.

Чистка радапарату на Україні.

З радянської преси довідуємося, що Центральна комісія в справі чистки радянського апарату від ненадійного елементу провела досі „очищуючу" роботу на Поділлі, Запоріжжі і в Зіновіївській, Кремінчуцькій та Київській округах. На Одещині теж провірено 2 тисячі співробітників, при чім усунено від праці 8 відс. Більшість з них підпала вимогам „прочищування" наслідком „викривлення клясової лінії". В часі „очищуючої" роботи виявилось, що серед „вичищених" богато кооператорів. Далі показалось, що серед деякої частини співробітників спостерігається „кругова порука". Адміністрація вперто боронить співробітників, а співробітники адміністрацію. Це й є, на думку радянської преси, та кругова порука. На Запоріжжі „чищенню" підпало 12,8 відс. урядовців, головно за звязки з „глитаями". Комісія накінець ствердила, що місцеві радянські установи не підготовилися якслід до чистки радапарату.

Нові інститути заочної освіти.

Колеґія Народнього Комісаріяту Освіти висловилась на основі практики з дотеперішніми інститутами заочної освіти за відкриттям нових двох інститутів заочного навчання. Один з них мав би мати чисто індустріяльний, а другий виключно сільсько-господарський характер. Народній Комісаріят Освіти звернувся до Ради Народніх Комісарів з проханням затвердити проєкти організації обох інститутів.

Парк культури в Київі.

В Київі заходяться біля заснування парку культури та відпочинку, що міг би обслужити 30.000 людей. За основу такого парку мають взяти теперішній „Пролетарський Сад" над Дніпром. Справу обговорювала вже відповідна комісія міської ради. В парку культури малиб збудувати новий, великий літній театр, біблотеку з читальнею, спортовий (фізкультурний) відділ і окремий дитячий город.

Залізна руда на Сталінщині.

В районі села Стила викрито поклади бурого залізняка. Залізо виносить у нім 30—40 відсотків. Залізну руду викрили також у районі Волковахи на Корсик-могилі. Тут руда лежить плитами і має в собі 57—60 відсотків заліза.

За океаном.

„Ліґа Визволення України" в Шікаґо.

За старанням д-ра Володимира Сіменовича, д-ра Смука і д-ра Тарнавського оснували американські українці міста Шікаґо „Ліґу Визволення України". Коло Ліґи гуртуються українці, яких метою є праця для визволення України. Вона розпочала вже свою працю, навязуючи взаємини з українськими організаціями та поодинокими особами в Европі. В Америці інформує вона про українську справу видні особи і пресу. Ліґа розпочала вже працю над виданням історії України в англійській мові. На ту ціль зложила вона 10 тисяч долярів.

Зїзд українських гр.-кат. священиків.

Часопис „Католицький Провід" оголошує в 21. числі з 15. липня 1929 р., що Епископський Ординаріят у Філядельфії запрошує всіх українських священиків на зїзд у Філядельфії. Зїзд заповіджений на четвер 1. серпня.

Українець членом канадійського копальняного інституту.

Канада має багато копалень золота, срібла, ніклю, міди, цинку, вугля, нафти й інш. Недавно пошукувачі мінеральних скарбів землі відкрили нові копальняні простори в північній Манітобі. На розбудову тих копальняних теренів видано і постійно видаються великі міліони на дороги, залізниці, верчення і дальші відкриття. Багато розумних і підприємчивих людей з ріжних частей світа, а переважно відважних американців, бере участь у використанні і розбудові тих новововідкритих мінеральних земель, бо розумні люди мають певність доброго зиску. За діяльність в розбудові канадійських копалень „Канадійський Інститут для копалень і металюргії" признав своїм членом українця, п. Б. Семця. Ця інституція гуртує людей, які є інжинірами або копальняними фахівцями і має на меті скріпляти розвиток канадійських копалень. Коли в березні 1929 р. в „Роел Александрія Готелі" був зїзд того Інституту, на якому були присутні найвизначніші геольоги і гірничі експерти цілої Канади та державні міністри, п. В. Семець був туди запрошений також. Копальняний інститут Америки репрезентував на зїзді сер Скат Тернер, директор цього інституту з Вашінгтону. Відрадну вістку про участь п. В. Семця в розбудові копалень Канади подаємо нашим читачам з поясненням, що Канада, хоч молода країна, одначе робить знаменитий поступ і тих, котрі причиняться до використання мінерального богатства цього краю, чекає велика будучність.

Відзначення українця в американській школі.

Тому два роки приїхав до Америки з Берліна 11-літній хлопець Ігор Левицький, син д-ра Володимира Левицького. В Берліні він не ходив до школи, тільки дома самий учився і читав книжки. Крім української і німецької мови, навчився потрохи й російської, французької та англійської. В Америці пішов у Скрентові до публичної школи і за рік покінчив дві останні кляси з найкращим успіхом. На другий рік пішов Ігор Левицький до „гай скул" (середньої школи) Ґреца в Філядельфії. І тут покінчив перший рік „гай скул" з відзначенням, а при закінченні шкільного року студентська рада іменувала його редактором свого журналу (газети, яку видається для студентів цілої „гай скул"). Зазначимо теж, що офіціяльним ілюстратором тої газети є другий українець, І. Росолович, котрий вже здобув кілька нагород за свої малюнки на конкурсах.

По широкому світі.

На основі останнього вислiду виборів фінляндський уряд зголосив свою димісію.

Мекдональд написав для американської преси статтю, де викладає підстави загального розброєння.

„Дейлі Мейль" повідомляє, що два радянські полки вислані на північ від Владивостоку збунтувалися і що в російській армії у Манджурії є випадки дезертирства.

У Данії буде складений позапарляментарний кабінет, тому, що спроба створити правий кабінет скінчилась невдачею.

На передмісті Ковна мали литовські полки погромити жидів.

Конфлікт між князем Монако і його підданими знову загострений. Князь відкинув ультимат державної ради, що домагається зміни конституції.

МИХАЙЛО ПОСАЦЬКИЙ.

Альгамбра.

(Докінчення.)

Там угорі звисають чудові сталяктити, в одним склепінні має їх бути міліон, здається, що ми в якійсь природній печері. А ті марморові філяри! Для мистців, що будували це чудо, істнували, здається, архітектонічні правила тільки на те, щоби їх обійти. Бож прецінь ті кольони так і тонеські, що можна їх обняти долонями обох рук. А на них спочиває весь тягар будівлі! Не віриш очам. Як кришталева чаша шляхотного вина тримається на тонесенькій бадилині, так і тут всі луки, стелі, дахи, цілі вежі спочивають на тих тонесеньких, пестотливих, як жіноче тіло, ніжних філярах.

Ходиш і кінця не можеш знайти. Правда, є тут завсіди готові платні провідники, щоби в тих салях і городах не заблукати, одначе краще йти самому, щоби насолоджуватись у мовчанці цією красою. Нераз здається, що вже кінець, вже остання саля або город, ось там уже стіна — приходиш ближче, видиш якийсь вузонький непоказний прохід, який не заслугує на те, щоби на него звернути увагу, прямуєш оттак нехотя ще туди в останнє — і о, диво! перед твоїми очима розкриваються нові городи, нові марморові салі, знову шумить і клекотить вода, знову цілий ліс філярів, водограїв, ручаїв, кедрів, пальм, ціла веселка квітів, непроглядні стежки то в гору то в долину!

Це твір арабського ґенія, це казка з тисяча і одної ночі, повна несподіванок, серед яких чоловік губиться. Ходиш, чудуєшся — аж тут бачиш якісь сходи в долину. Йдеш там, — знов те саме, що в горі. Блукаєш, тішишся новою зеленю, квітами, розхитаними вершками пальм, вдихуєш у себе свіжість воздуха і його пахощі; аж ось бачиш нові сходи провадять уверх. Це певно поворотна дорога. Марморові ступені, марморове поруччя, з відкритим рівцем вздовж де пливе вода.

Водяний пух розприскується довкруги, тримається поруча, а під твоєю долонею журчить зимна вода і здається вливається в твої жили. По ступенях тут і там грають фонтани, ледво можеш їх обійти, щоби не обіляли тебе водою. Виходиш вкінці наверх, думаєш, що ти вернув на давні місця, — де там! Цілком новий світ. Тут уже не річки, потоки, водограї, тут цілі озера серед мармурових берегів, а довкруги густі хащі мірту, який своєю тінею затемнює прибережну воду. Серед озера граються риби і будьто виплигають на сонце, будьто ховаються в холодній тіні при березі. Лучі сонця відбиваються від мармору, від позолочених стін і луків вгорі, заломлюються в воді манять ту і там веселкою наші очі.

Я вже був змучений. Вже було досить з полудня. Обідня пора минула. Я і не стямився. Почав шукати поворотної дороги. Але куди і як? Ще дальше заблукав. Ось виджу вежі. Входжу на одну з них. Передімною простягається ціла долина з буйними виницями, серед яких розгорнулася Ґранада. Там дальше блищить снігом і ледом Сієрра Невада, звідки віє зимний вітер і сушить піт на чолі. На вежі великий дзвін, що дає селянам знати, коли спускають з великого ставу воду каналами в долину, щоби ставали на своїх загонах ту воду розпроваджували по своїх висушених нивах.

Але куди мені вертати? Побачив я в однім місці, як там працювали коло грядок якісь робітники. Удалося мені до них зайти і один з них мене вивів і показав дальшу дорогу.

Я найшовся поза мурами палати, довгими, безконечними, німими, суворими, якби це була яка велика середньовічна твердиня. Я був приголомшений. Мені здавалося, що те, що я видів, те був лише якийсь привид, а не дійсність. Все приснуло як чар. Лиш з Сієрри Невади віяв зимний вітер і вливав в мене нове життя, свіжість і силу. Око губилося далеко на безмежній рівнині з полями і виницями, осяяними золотим сонцем. Огорнула мене велич Еспанії. В тій величі я бачив увесь світ гарним, безконечним. Я почував, що все те належить до людини і що вона сотворена до великих цілей, до боротьби, до шукання правди і краси.

О, Еспаніє! Хто Тебе раз побачив, той не забуде Тебе як свою першу любов.

Побиття польських студентів у Парижі.

З голосів польської преси.

Варшавська „Епока" оповідає, що група студентів варшавської політехніки з асистентом інжиніром Васютинським подорожувала по Німеччині, Швеції, Данії, Бельгії і Франції. Та тут при віїзді на париському двірці сталася пригода. Інжинір Васютинський мав непорозуміння з кондуктором з приводу місця в купе. Кондуктор схопив його за ковнір, а потім прийшла поліція, забрала інжиніра в окрему кімнату на двірці, а через якийсь час його витягнено звідти побитого закріваленого і в кайданах. Поїзд тимчасом відійшов. Польські студенти, що чекали на пероні на Васютинського, розмовляли між собою по польськи. Поліціянти почали вимагати від них, щоби вони говорили по французьки, а коли ті відмовилися, агенти кинулися на них: почали бити палицями та револьверовими кольбами. Після цього поліція силою всадила їх до потягу. Інжинір Васютинський досі сидить у вязниці.

Після свого повороту до Варшави студенти оповіли про все ректорові політехніки, й цей звернувся до міністра закордонних справ з просьбою про дипльоматичну інтервенцію. Рівночасно польський академічний комітет вислав депутацію до інтернаціонального академічного центрального бюра в Будапешті із відповідною відозвою до всеї академічної молоди.

„Ґазета Варшавска" подає ще такі подробиці. Кондуктор мав кричати, що поляки, це найгірші люди. Поліція повалила на землю студента Джевіцького, била його палицями й глузувала: „ці свині дуже витревалі". Нічого не помогли і його заяви, що він поляк.

Про справжню причину цеї авантюри покищо ні звідки не можна довідатися.

Гаська конференція

В гаській конференції візьме участь 13 держав, а саме: Англія, Франція, Італія, Бельгія, Японія, Німеччина, Польща, Чехословаччина, Румунія, Югославія, Греція, Портуґалія і американський обсерватор.

Англійська преса гостро критикує плян Юнга. І так відомий журналіст Стід у статті в „Сіндей Таймс" приходить до переконання, що плян Юнга є суперечний інтересам Англії і тому слід його відкинути. В політичних справах конференції підчеркує Стід, що окреме звільнення Надренії від англійських військ без рівночасного звільнення Франції і Бельгії не було би найкращим середником утримання гармонії і міжнародньої згоди. Зате можливість залишення англійських окупаційних військ у Надренії на дальших 5 років є цілковито в Англії непопулярною. Стід каже, що на конференції прийде до двобою між Бріяном і Сноуденом. Оба виступлять в Гаазі як суперники, покликані одначе до співпраці. Схарактеризувавши в цей спосіб плян Юнга, Стід задивляється дуже песимістично на вислід гаської конференції.

З Льондону повідомляють, що інтервю Сноудена, шефа англійської делегації в Гаазі, з дипльомат. кореспондентом „Сіндей Таймс-у" проти прийняття пляну Юнга, викликала в англійській пресі велике вдоволення і прихильну апробату. Після інформації цього кореспондента, Сноуден буде змагати на конференції до трьох цілей, а саме: цілковите сповнення вимог Англії відсоткового очеркнення, означеного в протоколі з 1920 р., далі буде змагати, аби в згіднім порозумінні змінити репараційну політику, вкінці зверне спеціяльну увагу на концесії, уділені вже деяким европейським державам, як Італії. Що відноситься до прийнорowлення пляну Юнга, то Сноуден не згодиться на ніякі уступки, які обнижали би домагання Англії. З Льондону надійшли вісти, що цей виступ міністра фінансів Сноудена зєднав йому беззастережну і горячу прихильність цілої англійської опінії і Сноуден стався найбільш популярним міністром теперішнього уряду. Англійська преса сподіється, що Англію піддержуть менші держави, нинішні союзники Франції, а саме Польща, Югославія і Греція, яким плян Юнга не відповідає. В цей спосіб уряд партії праці здобув собі своїми виступами в останніх днях дуже велику популярність не лише із занятого становища Гендерсона в більшовицько-англійських переговорах, але передовсім ізза становища Сноудена в справі пляну Юнга. Якщо Мекдональдові вдасться успішно довести до порозуміння з Америкою в справі розоброєння на морі — тоді уряд партії праці займе дуже сильну позицію

Кріваві сутички комуністів з соціялістами.

Минулої ночі (5. серпня ц. р.) прийшло в Берліні в кількох місцях до крівавих нападів комуністів на членів республиканської організації соціял-демократів Райхсбанеру. Зате організація уладжує у вівторок великі походи, аби запротестувати проти тяжкого побиття кількох членів її організації. Комуністична „Роте Фане" взиває всіх своїх членів до чинного виступу в дні 11. серпня, аби не допустити до республиканських обходів з нагоди річниці веймарської конституції. „оФрвертс" публікує тайний обіжник комуністичної партії, з якого виходить, що комуністи приготовляють на велику скалю напади і авантюри в дні святочного обходу річниці конституції. Тому „Форвертс" догадується, що в Берліні прийде до крівавих сутичок тим більше, що поліція буде розганяти учасників походу і маніфестанти не будуть теж спокійно приглядатися авантюрам комуністів.

Цепелін в Америці.

З Лейкгерст надійшли вістки, що Цепелін осів там щасливо в год. 2.52 після середньо-европейського часу. Осідок Цепеліна наступив точно в 4 дні по відлеті з Фрідріхсгафену.

Погром на Литві.

„Берлінер Таґеблят" повідомляє, що в Ковні мало прийти в ночі з 1. на 2. серпня ц. р. до прикрих антижидівських виступів. Відділи авантюрників, узброєних у револьвери і кріси, ходили по вулицях і напастували переходячі особи, які мали жидівський вигляд. Близько 20 жидів поранено. Поліція мала заховуватися байдуже. Вальдемарас приказав перевести докладне слідство.

Дивогляди.

Людська шкіра на продаж.

У праській пресі появилось оголошення, що є на продаж людська шкіра, здерта з автентичного князя кірґізів Гасайна. Продає її бувш. чеський леґіоніст Копецький, який дістав її підчас побуту в Іркутську. З Гасайна казав здерти шкіру в 1914 р. його ворог монгольський князь Джо Ляма. Кажуть, що за цю рідку шкіру деякі американці жертвують уже 10.000 долярів. Чи Копецький має документи на докази її автентичности преса не згадує. Імовірно спеціялісти від шкіри пізнають княжу шкіру дотиком. Вона піде певно на оправу якогось безсмертного твору в книгозбірні американського мілїонера.

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8·87·00—8·87·50, канадійський долар 8·79·00—8·80·50, чеська корона 0·26·25—0·26·50, австрійський шілінґ 1·25·00—1·25·50, румун. лей 0·05·00—0·05·25, французький франк 0·34·50—0·34·80, швайцарський франк 1·71·50—1·71·80, фунт штерлінґів 43·20·00—43·50·00, радянський червінець 17·50—18·00.

Срібло: Австрійська корона 0·62·90—0·63·00, 5 австрійських корон 3·25·00—3·35·00, австрійський фльорен 1·65·00—1·67·00, російський рубель 2·60·00—2·70·00, копійки за рубель 1·30·00—1·35·00.

Збіжа.

Пшениця двірська 43·50—44·50, пшениця селянська 00·00—00·00, жито галицьке 24·00—24·50, ячмінь галицький броварняний 00·00—00·00, ячмінь на мливо 22·25—23·25, ячмінь пастівний 00·00—00·00, овес галицький 20·50—21·00, кукурудза румунська 26·50—27·50, бараболя промислова 0·00—0·00, фасоля біла 00·00—000·00 фасоля кольорова 00·00—00·00, фасоля краса 00·00—00·00, горох пів-Вікторія 53·25—57·25, горох пільний 38·00—40·50, бобик 30·00—31·00, мішанка паст. в зерні 00·00—00·00, вика 37·25—38·25, сіно солодке краєве прасоване 6·00—7·00, солома прасована 4·00—5·00, гречка 28·75—29·75, льон 65·00—67·00, лубінь синій 25·00—26·00, ріпак озимий 60·00—61·50, мука пшенична 40 прц. 00·00—00·00, мука пшенична 65 прц. 74·00—76·00, мука житна 70 прц. 42·00—43·50, грисік кукурудзяний 00·00—00·00, мука кукурудзяна 00·00—00·00, отруби житні 15·50—16·00, отруби пшеничні 16·50—17·00, крупи гречані 55·75—57·75, пшоно 00·00—00·00, крупи ячмінні 42·00—43·00, пенцак 40·00—41·00, просо краєве 00·00—00·00, макухи льняні 41·00—42·00, мак синій 130·00—140·00, мак сивий 110·00—120·00, конюшина червона 00·00—00·00.

А. С. Маршинський.

(З нагоди його смерти.)

Один за одним відходять від нас старі діячі українського національного руху.

Минув лише місяць з дня смерти великого українського патріота Е. Х. Чикаленка, як стаємо знов перед тяжкою втратою: 30-го липня у тій-же Празі помер на 64-ому році свого життя Аполінарій Сераціонович Маршинський — на скромній посаді лектора Українського Педагогічного Інституту ім. Драгоманова в Празі.

Може бути, що імя небіжчика є мало відоме сучасному молодшому громадянству, а тому дозволю собі подати тут деякі дані з життя А. Маршинського, щоб показати, як тісно сплітаються наші досягнення в національній справі з тою працею, що поклав невеличкий гурток на світанку українського відродження.

Після покінчення київської 2-ої гімназії А. М. вступає на історично-фільольоґічний факультет київського університету і відразу поринає в українську справу — стає членом українського літературно-драматичного гуртка, а трохи пізнійше — членом „хрестоматійного" українського гуртка, в якому бере на себе переклад на українську мову деяких розділів „Богдана Хмельницького" Костомарова для галицького видання, відвідує вечірки у М. Лисенка, проф. В. Антоновича, О. Кониського та ін., на яких тодішня молодь набувала національне виховання та привчалася до праці на користь рідного народу.

Найбільший вплив у той час вивнав на А. М-ого, як він сам пізніше згадує в своїх споминах, проф. В. Б. Антонович, у якого А. С. жив протягом одного року, будучи студентом третього курсу. Тоді-ж А. С. захоплюється творами М. Драгоманова й переймається його ідеями.

Вся ця громадсько-політична праця не перешкоджала А. М-му серйозно студіювати науку, і він хотів після закінчення університету присвятити себе науковій праці. На жаль, не судилося йому здійснити цеї мрії, бо скінчив університет, перебуваючи під поліційним доглядом, а це становище — по тодішним російським законам позбавляло права на залишення на університеті.

Справа, яка потягла за собою поліційний догляд над А. М-ким, полягала в тому, що він підчас своєї подорожі в Галичину, куди його вислала Київська Стара Громада для поглиблення національної свідомости, був заарештований у Львові разом з Б. О. Кистяківським, нині покійним членом Української Академії Наук, й іншими товаришами, які вкупі виїхали з Києва до Галичини.

Цей-же поліційний догляд позбавив А. М-го також можливости віддатися педагогічній праці, до якої він мав нахил, а тому довелося йому шукати заробітку ради шматка хліба спочатку в приватній службі — в друкарні Кульженка у Києві, а потім на урядовій — переважно у департаменті міністерства фінансів.

Невблагана доля загнала А. М-ого на довгий час поза межі рідного краю, — спочатку він служив у Ризі, потім в м. Аренсбургі на о. Эзелі, в Дорпаті, знов у Ризі і, накінець у Петербурзі. Однак, де-б не був А. М., то ніколи не поривав звязку з рідним краєм, з його інтересами, і в кожному місті своєї служби вишукував земляків, щоби згуртувати їх біля української справи.

Тільки в 1916 р. вдалося А. М-ому повернути на Україну, а саме до Катеринослава, де зайняв посаду директора державної ощадної каси. Тут-же застала його революція 1917 р.

Не кидаючи своєї посади, А. М. вступає до гурту учителів першої української гімназії у Катеринославі, що тільки відкрилася там заходами українського громадянства, але вже в листопаді 1917 р. переїздить до Київа, куди його візвав генеральний секретар фінансових справ проф. М. Туган-Барановський на посаду директора департаменту прямих податків. З того часу А. М. не відходив від українського уряду аж до осени 1922 р., переносячи на еміграції в Польщі всі ті злидні, що припали тоді на долю еміграційного уряду УНР.

А. М-му нераз доводилося тимчасово керувати міністерством фінансів, і він завше строго стояв на сторожі інтересів державного скарбу і боронив від залізхань на кошти державної скарбниці з боку окремих міністерств. Перебуваючи з урядом УНР в Тарнові, А. М. вступив до складу учителів еміграційної української гімназії, а потім став і директором цеї гімназії.

З осени 1922 р. А. М. приймає посаду учителя української мови й літератури в Галичині — спочатку Добромильської, а потім Долинської гімназії, а в травні 1923 р. переїздить до Чехословаччини, сподіваючись бодай на останку свого життя віддатися науковій праці в Українсько-

му Педагогічному Інституті в Празі. Не зразу вдалося А. М-му здійснити свою мрію, — на цей раз прислужилися „свої люди" з Громадського Комітету, що тоді кермував Педаг. Інститутом, які висловили сумнів щодо належного знання української мови А. М., а тому довелося А. М-му пройти передовсім етап — заняти посаду учителя українознавства в мельницькій школі садівництва та винарства. Тільки з унезалежненням Педагогічного Інституту від Громадського Комітету, себ-то в 1924-5 акад. році, А. М-му вдалоси заняти посаду лектора в Українському Педагогічному Інституті, що носить імя м. Драгоманова, таке дороге для А. М-ого.

Цілих два останніх роки А. М. був прикутий до ліжка, перебуваючи більшість часу в клініці та лічниці, але й підчас своєї тяжкої хороби жив виключно інтересами української справи. Навіть в останні дні свого життя, цікавився лише цею справою. Кожний раз від своїх відвідувачів А. М. вимагав докладної доповіді про всі новини в цій справі. Мені самому за декілька днів до смерти А. М-ого довелося подати йому приємну інформацію про щедрий дар нашого земляка К. Лисюка, що перебуває тепер в Америці, на потреби Музею Визвольної Боротьби України, і А. М. де-кілька разів повертався до цеї теми. Він-же устно заповів і свій архив предати до цього-ж музею.

А. М. не був від природи красномовним оратором, але надзвичайно приємним бесідником, і тому завше доставляли велику насолоду його спогади, про минуле, про цікаві зустрічі А. М-го на його житевому шляху, що по характері його петербурської посади — ревізора управління державними ощадними касами — територіяльно охоплював майже увесь простір б. російської держави.

На жаль, лише частина цих спогадів зафіксована на папері, — я розумію тут з блискучим талантом написані А. М-ким статті мемуарного змісту, що надруковані в річниках календаря „Дніпро".

Для того-ж календаря на наступний рік А. М. виготовив буквально в ліжку, ледве тримаючи в руках олівець, свою останню статтю-спогади про свого товариша з студентських років поета Вол. Самійленка.

Не можу не сказати ще де-кілька слів про А. М-ого, як людину.

Всіх, хто стикався з А. М-им, приваблювало надзвичайно любовне ставлення його до людини. Цю свою прикмету А. С. зумів зберегти до кінця свого життя, не дивлячись на ті тяжкі удари, які зазнав особливо в останні роки свого життя, — втрата всіх своїх дітей, самотне перебування на чужині, накінець, довголітня тяжка хороба.

Надто ніжну любов відчував А. М. до молоді, і вона віддячувала йому теж щирою любовю та глибокою пошаною. Нема сумніву, що вістка про смерть А. М-ого боляче відібється в серцях тої молоді, що мала щастя виховуватися під його кермою, бо це справді був педагоґ, обдарований іскрою Божою. Найкращою даниною памяті незабутнього громадського й культурного діяча може бути лише наша праця, щоби не згасав запалений ним вогник українського світла, а все ясніш горів для скоршого приходу радісного дня — відродження нашої країни.

Ст. Сірополко.

По операції Поанкаре.

Польська преса приносить вістку, що операція Поанкаре вдалася дуже добре. Операція тягнулася 30 мінут. Поанкаре почувається по операції добре і вже за 10 днів залишить клініку. При кінці серпня Поанкаре піддасться ще одній операції.

—o—

НОВИНКИ

— **З львівської хроніки.** Краєві ошуканці найшли новий спосіб обдирати людей: ходять по хатах як „контролери від безробіття". — Урядовець „Ратункового Поготівля" К. Ольшевський, що повинен спасати інших від смерти, сам кинувся під поїзд на Жовківській рампі, але так невдатно, що вийшов із цього живий, лише поранений.

— **Градова буря** перейшла над деякими селами рогатинського повіту і знищила сильно врожай. Найбільше шкід має бути в Конюшках, Настасині, Олениці та Бабухові.

— **На унівтство** перейшло одно ціле православне село в поставськім повіті; польська преса покищо не називає його.

— **Відкриття нової санаторії.** В неділю 4. серпня ц. р. в 12. год. в полудне відбулося святочне відкриття нової положничо-хірургічної санаторії „Віта" при вул. Листопада ч. 22. Санаторія є власністю лікарів-хірургів проф. д-ра І. Шрама, д-ра Г. Шварца, д-ра С. Альбіна і д-ра Д. Сагера. На святочне відкриття санаторії прибули представники лікарського світа, культурних і гуманітарних установ та представники преси. Привіти наспіли від усіх львівських шпиталів, а між ними і від „Народньої Лічниці". Санаторія займає гарний, великий 3-поверховий будинок. Внутрішня обстановка уладжена з люксусовим комфортом (має центральне огрівання, в кожнім покою зимну і теплу воду, електричну вінду для хорих, а на коридорах телефони до розпорядимости хорих), містить дві операційні салі, далі породову салю і стацію для немовлять. Кімнати для пацієнтів є одно і двоособові. Всі вони сонишні. До санаторії прилягає гарно уладжений город з квітами, де хорі можуть відпочивати. Для відпочинку хорих призначені також соняшні бальконі. Хоч інвестиційні видатки на уруХомлення санаторії дуже великі, (вони виносять 65 тисяч долярів), то оплата за денне утримання з обслугою в окремих кімнатах виносить 20 зол. (в двоособових кімнатах 15 зол.). Управа санаторії обіцяє придержуватися засади вільного вибору лікарів. Санаторію урухомлено вже з днем 1. серпня ц. р.

— **Померли:** у 65 р. життя Карль Генкель, німецький лірик, забутий віддавна сучасним поколінням, колись один із передових поетів, видавець „Модерних характерів поетів". У цьому-ж віці дрезденський маляр професор Е. О. Сімонсон-Кастелі, якого образи розсіяні по музеях у Римі, Дрездені, Москві та Любек.

— **Летуни та літаки.** З Парижа через Прагу, Варшаву й назад пічнеться міжнародній рейд авіонеток 8-го ц. м. — Студентський літак зачіпив за паркан у Познані і впав на вулицю; летуни та прохожі мали щастя. — У Варшаві є чутки, які попали вже до преси, що капітан Ковальчик, кандидат на перелет через Атлянтик, зрікся цього наміру, тому, що не погодився з фінансістами заанґажованими у цьому підприємстві. Є між ними аферисти, які вмовили в нього, що мусить слухати ворожби спіритистичного столика, коли не хоче піти слідами нещасливих жертв. — Пасажирський літак між Мароко і Францією розбився в дорозі; летун згинув.

— **Нові доляри** вже пішли в світ. Є вони трохи менші, ніж дотеперішні. Перша низка має банкноти від 1-го доляра до 20. Вищі появляться значно пізніше. Нові доляри мають інші рисунки, інші цифри та кращий папір, що стоять на перепоні фальшівникам.

— **Ріжні вістки.** Після вересневої сесії Ліґи Націй ріжні численні дипльомати мають виступити з прилюдними відчитами в Парижі. — Лавреат Нобля за медичні досліди проф. Роберт Барані хоче заснувати союз лавреатів Нобля; нелегко буде до нього притягнути таких індивідуалістів як Гамсун або Шов. — Чічерін приїхав на короткий побут до Швальбаду. — Американський фінансіст Мортімер Шіф передав уельському князеві чек на 10.000 фунт. шт. з нагоди його відвідин у таборі з 10.000 скавтами; гроші підуть на скавтів. — У Льондоні перерізав собі горло відомий банкир і економіст Дрюмонд Фрейзер, безнадійно недужий. — Якійсь чужинці, пані Пентеадо, що приїхала в гості до бурмістра французького містечка Доке-Парі-Пляж украли дорогоцінностей на 1 міліон фр. — Французьке корабельне товариство „Компані Женераль Трансатлянтік" стримало комунікацію між французькими пристанями і Ленінградом наслідком арештування 15-ти американських пасажирів, що приїхали до Ленінграду.

— **Помер Нік Картер.** З Америки приходить звістка, що помер Нік Картер. Невже-ж Нік Картер був живою постатю?! — спитає неодин аматор детективних повістей. Так; цим він ріжнився від Шерльока Гольмса, вповні видуманого Конаном Дойлем. Був це найбільший детектив Америки, якого нераз взивали на поміч і до Европи. Працював він 35 літ і залишив у спадщині 3 міл. долярів. Про його талант рішив припадок. Як дитина був він свідком злочину бандитів у своїй рідні і почування помсти казало йому стати довічним ворогом бандитів. Розшуки свої робив він переодягнений під ріжними масками, вічно новими і ця „характеризація" була дуже коштовною позицією в рахунках, які предкладав своїм клієнтам. Найбільше гордим був він на те, що відшукав злодія, який витягнув йому раз із кишені годинник у париській „Опері". Годинник був без вартости, але вражена честь детектива коштувала його 3-ох місяців праці. Нік Картер списав давно свої спомини, перекладені на ріжні мови, але в цих споминах є не менше поезії як в оповіданнях, де він виступає як герой. Бо видавці були тої думки, що його дійсні пригоди є за мало сензаційні і прикрасили їх своєю уявою.

— **Англійський міліонер з Берестя.** У Льондоні помер міліонер Бернгард Барон, тютюневий магнат, великий філянтроп і прихильник робітничої партії. Він мав 78 літ і був жидом уродженим у Бересті над Бугом. У 16 р. життя виемігрував до Америки і там почав свою карієру як робітник у фабриці тютюну. Початком його майна був новий спосіб як ручно робити папіроси. Коли мав уже 120.000 фунтів шт. переїхав до Англії і там заснував фабрику тютюну.

— **Важний аргумент.** Італійський денник „Коріере д'Амеріка", що виходить у Ню Йорку, змінив формат. Редакція присвятила причинам цеї зміни аж передовицю, признаючись щиро, що спонукало її до цього. Багато читачів нарікало, що в попередній формат денника не добре було загортати друге сніданнє. Редактор кінчить фільософічно: „Є бодай причина, для якої публика купує газету, хоча може її й не читає".

— **Трагедія між нашими емігрантами.** „Америка" приносить таку новинку: нещаслива подія сколілася в одному українському домі в Контсвілл, Па. У тамошніх українців з Брідщини, Панасюків, мешкав від довгих літ також земляк з Брідщини Михайло Худик як комірник. З комірниками звичайно бувають усякі речі і пригоди, а часто й нещастя. То вони починають залицятися до господині, то заводять інші „любовні" афери, то сварні й бійки. Так і тут було. Михайло Худик був високий, дуже сильної будови і мав велику силу. Тому ані він, ані ніхто інший з ним не хотів заходити собі, бо всі знали, що він ще й до того палкий у спірці. За одну бійку він просидів уже півтора року в вязниці. А що йно недавно вернувся звідти. Поліція заборонила йому іти жити до Панасюків і він пішов до інших знайомих. Але Текля Панасючка нишком його перемовила знову до себе. Худик пішов і давав їй увесь заробіток, хоча заробляв богато. В неділю вечір він казав, щоб вона дала йому на цигаретки. Але вона не хотіла, ще зляяла його. Коли в понеділок вечір він вернувся домів, побачив, що хата заперта, а його речі на вулиці. Він переночував на вулиці.

Рано пішов до склепу Шафранського, а Панасючка як побачила, так за ним. Як зачне лаятись, а далі кинулась бити Худика. Цей уже її ударив. Тоді купець їх розборонив і її замкнув, а його випросив за двері. Але Панасючка вилетіла за ним, а їй до помочі став чоловік і обоє вганяли за Худиком улицями та кричали перед сусідами. Тоді Худик пішов за своїм револьвером і хотів післати кульку Панасюкови, але той втік і скрився. Тоді він узяв Панасючку; притулив її до себе, поцілував її і стрілив їй під бік. Куля прошила її груди і перейшла наскрізь. Він тоді спокійно поклав її на землю і пішов далі. Панасючку відвезли важко ранену до шпиталю, а за Худиком прийшло аж вісім полісменів. Вони казали йому, щоби піддався, але Худик не хотів. Полісмени ішли за ним у віддаленні яких 20 кроків з револьверами в руках, але не стріляли в нього, бо він був до них звернений лицем і заєдно говорив. Аж на недалекій залізничій штреці він сів на землю. Приклав дуло револьвера до голови і розтріскав свій мозок. Худик був в Америці 20 літ і мав 40 літ при смерти, а Панасючка має 38 літ.

Дописи.

ЖЕЛИБОРИ, пов. РОГАТИГ. (Ростемо.
— **Посвячення памятника поляглим**). Кож-
дий, хто приглянувся нашому селові здалека,
сказав би: Деж такому бідному селові до чо-
гось? Але коли приглянутися йому ближче,
то ясно буде всякому, що значить, як село
працює в єдности. Найскорше заложено у нас
кооперативу, котра завдяки вмілому веденню
свідомими селянами розвивається дуже гарно.
Доказ того, що до року вже вибудувано свій
власний дім. Національно також ростемо. Зда-
валося, що задля кривні кількох людців село
переміниться в одну партійницьку баюру, а во-
но завдяки праці тих же кооператорів і о.
Шеремети, пароха в Кунашеві, піднеслося
справді високо. Заходом місцевого комітету
відбулося у нас віче під голим небом при ве-
ликім здвизі народу, на якому реферував пос.
Ст. Кузик. Одночасно треба сказати, що село
бореться зі всіх сил за українську мову нав-
чання і, не зважаючи на невдачі, не паде на
дусі, але дальше з усею рішучістю вносить ре-
курси, домагаючись свого права. А вже спра-
ді велику пошану виявили Желибори для тих,
що лягли за Україну. Заходом свідомого селя-

нина Івана Афтанаса вибудовано у нас памятник поляглим на його таки полі. Правда, скромний це хрест, на якому вириті дрібно імена тих односельчан, котрі, лягли головами, але не в тому суть справи. Село дало тим доказ, що памятає гідно про своїх поляглих і воно перше в повіті вшанувало тим чином їх память. Дня 28. липня відбулося посвячення того памятника. В год. 12 відправив о. Шеремета парастас за поляглих, а потім разом з процесією рушило село на місце. І хоч погода не дописувала, народу було дуже багато. Тут відправив о. Шеремета вдруге парастас за поляглих, а потім віднісся сердечним словом до всіх тих, котрих сини чи батьки лягли за нас і рівночасно вказав іншим, як треба любити свій рідний край. Нарід плакав зі зворушення, розуміючи добре кожне слово проповідника. Потім забрав голос Оспап Цюк, студ. прав, що виголосив теж коротку промову в честь поляглих. По тім усім нарід відспівав „Ще не вмерла Україна" і піднесений на дусі розійшовся домів.— **Місцевий.**

Зі спортового життя.

Україна—Сокіл (Рівне) 1 : 1 (1 : 1).

Україна—Гасмонея (Рівне) 1 : 0 1 : 0).

Нічю 2. VIII. виїхала Україна зі Львова до Рівного, запрошена туди на два мячеві змагання. На місце прибула дружина в год. 6'30 рано. Привитані представниками Гасмонеї, спішимо на відпочинок до готелю. По сніданню всі ми по невиспаній ночі положилися відпочивати. Але невиносима спека не давала нам ніяк заснути.

Вернувши з обіду, застали ми представників Сокола (польського), котрі зложили нам привіт. По їх відході, кождий з нас положився знову для дальшого відпочинку, а в год. 5 вирушила дружина на грище. Там перед суддею п. Фіялою станули дружини в складах: Україна: Бутель І. (ворота), Бутель ІІ., Скрегота (оборона), Воробець, Цимбала, Борсук (поміч), Сич, Труш, Лисик, Кобзяр, Маґоцький (напад). Сокіл: Гуяк, Лішев, Прозоров, Мельників, Кейпус, Паліковський, Білоусов, Виноградов, Шевчик, Валек, Демчук.

Зараз в 2-ій мінуті змагань грач Сокола Виноградов користає з непорозуміння між воротарем і обороною України і здобуває першого ґоля. Підбадьорений Сокіл грає увесь час гостро й амбітно. Україна опановує грище короткими, гарними поданнями. Гра для ока гарна, але непродуктивна. Невиспана ніч дається таки добре в знаки. Нарешті в 20-ій мінуті Кобзяр з пробою стріляє певно в лівий ріг. Вирівнання витає українська публика гучними оплесками. Вислід залишається таким до перерви.

В часі перерви представники тамошнього пласту витають українську дружину і вручають провідникові України Кобзяреві привіт та китицю цвітів. Таксамо привитала українську дружину представниця українського жіноцтва.

Після перерви почав падати дощ, який унеможливив умученим грачам України добути кращий вислід. Так і залишилось 1 : 1.

Видців задля дощу всього коло 500.

Недільні змагання з Гасмонеєю випали далеко краще. Грачі випочали і склад дружини дещо змінено. Причинився до цеї зміни Грещук, що має розбиту ногу. Він, невдоволений з висліду, зараз вечером зголосив провідникові поїздки охоту грати в неділю проти Гасмонеї. Оборона Грещук-Скрегота показалась дійсно непобідимою. Гасмонея ніяк не могла дати собі ради з ними обома. Це мабуть і спричинило, що гра при гарній погоді була ведена в давно небаченім скорім темпі, при чому Україна грала весь час дуже гарно. На жаль, напад України, в якому бракувало Петрова, не може ніяк добути воріт, хоч напирає завзято. Нарешті в 41-ій мінуті Кобзяр стріляє сильно на ворота Гасмонеї. Воротар відбиває, але Кобзяр притомно поправляє головою — й одинокі ворота дня добуті!

Друга половина не дала ніякого висліду, не зважаючи на завзяті атаки з обох сторін. Україна так і залишилась побідником з вислідом 1 : 0. Найкращими грачами в Україні були: Грещук, Скрегоса, Борсук і Цимбала. В загальному українська 11-ка мала весь час перевагу.

Видців около 1.200. Судля п. Гремплер.

Таким чином перший виїзд України на Волинь увінчався успіхом. Україна загально подобалася і своєю інтеліґентною, технічно й тактично бездоганною грою підбила собі навіть не-українську публику. Спортово вироблені видці заявляли нам отверто, що наша дружина — найкраща з усіх, які колинебудь гостили в Рівному. Перетомлені до краю, але вдоволені і з добрими спогадами вернули ми в понеділок в 7 год. рано до Львова. **О. В.**

Зоря — Сокіл IV. 0 : 8 (0 : 4).

Змагання ці відбулися дня 7. липня н. р. і принесли заслужену побіду Соколові IV. Дружина Зорі ще молода, тому повинна пильно тренувати, щоб могла в будуччині стати грізнішим противником.

Богун — Сокіл IV 3 : 5 (1 : 2).

Дружини ці змагалися дня 27. липня н. р. Богун, хоч фізично сильніший, не міг дорівнати противникові, котрий його перевищав технічно.

Гасмонея III. — Сокіл IV. 3 : 6 (2 : 3).

Ці інтересні змагання відбулися дня 4-го ц. м. на грищі Гасмонеї. Дружина Сокола IV. мала весь час перевагу. Плянова праця цілої дружини причинилася до легкої і гарної побіди.

Богун — Україна комб. 4 : 3 (2 : 2).

Левандівська дружина „Богун" виявила себе дружиною доволі сильною, хоч мало здисциплінованою. В Україні переважали грачі III. дружини. Суддював п. Бирчак.

Нова українська спортова дружина у Львові.

Місяць тому завязався український спортовий кружок „Чорноморці" з осідком на Знесінні. Метою нової дружини є: стягнути до себе молодь Знесіння, Замарстинова, Клепарова і жовківського передмістя, ту молодь, яка спольщилась, рахується пропавшою та забула навіть українську мову. Хто розуміє вагу національного скріплення молоді з міської і підміської вулиці, хто зуміє запрягти її до благородного діла й відповідно загартувати, той зможе уважатись побідником. Ці всі діти вулиці Львова, а головно його передмість, діти українського роду, легко притягнути до нас при помочі спорту. Тільки спорт, український спорт, дасть їм змогу виказати свою фізичну силу, зручність, сприт, відвагу й характер. Цей мені добре відомий елемент шукає нагоди, щоби прилюдно можна всі вичислені прикмети тіла й духа виказати. Тому витаймо і спішім з добрим словом заохоти та з грошем на підмогу новій українській львівській спортовій дружині, яка, потренувавши на диких знесінських горах, виступить небаром на вже вимріяному для себе грищі „Світезі". — Витайте, „Чорноморці!" **А. Д.**

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:

Вівторок, 6-го серпня, год. 8·00 веч. „Галька". Виступ Хоріяна.

Середа, 7-го серпня, г. 8·15. Виступи арт. варш. театру „Морське Око".

Кіна.

Апольо: Джекі Куген „В обороні жінок".

Кольосей: Пімста за наругу і Танковий дует.

Лев: Тайна панни Мері.

Люна: Право меча й крови.

Марусенька: Байдак кохання та насолод.

Оаза: З причини реконструкції зачинене.

Палас: Геройка сенсаційного процесп. Синьобородий.

Пан: Коли в жінці пробуджується любов.

Пасаж: Залив смерти (радянська фільма на основі повісти Леонідова, артисти: Солтикова, Хоренів, Ярославець, Карташево).

Утіха: Злодій з Багдаду (Дуґл. Фейрбенкс).

Фатаморгана: Тайна старого роду.

Химера: Жінка чи дзвінка.

Програма радіо.

Середа 7-го серпня.

Льондон (356,3). 18·45 Сонати Бетовена для скрипки і фортепяну, 21·35 Симфонічний концерт.

Париж (1725) 16·45 Популярний концерт.

Берлін (418) 18·45 Концерт для двох фортепянів. 20·30 Оперета Офенбаха.

Відень (516,3) 21·20 Легкий концерт.

Мюнхен (533) 20·35 Веселий концерт.

Франкфурт (390) 18·10 Відчит про Гамсуна.

Прага (487) 19·05 Концерт фільгармонії.

Будапешт (550) 19·00 Концерт циганської капелі.

Ленінград (1000) 17·30 Концерт.

Москва (825) 19·— Опера.

Варшава (1411,7) 18·— Концерт. 20·30 Концерт солістів.

Четвер 8-го серпня.

Льондон (356,3) 19·30 Військова орхестра. 21·30 „Водограй молодости" опера Райнольда.

Париж (1725) 21·05 Радіоконцерт.

Берлін (418). 19·30 Концерт Фріца Венайса.

Мілано (501) 17·00 Джезбенд. 20·30 Пяцц.

Рим (441) 20·30—23·10 Концерт.

Відень (516.3) 20·00 Арії Генделя, Ґлюка, Бетовена, Баха. 20·20 Симфонічна орхестра.

Лянгенберг (473) 17·35 Мандоліністи.

Прага (487) 20·00 Тріо. 20·50 Популярний концерт.

Будапешт (550) 12·05 Циганська капеля. 17·25 Оперетова музика.

Москва (825) 20·30 Музичний вечір.

Харків (1304) 18·30 Пополудневий концерт.

Варшава (1411,7) 18·— Концерт. 20·30 Російська музика.

Краків (312,8) 20·30 Вечірний концерт.

Познань (334,8) 20.30 Легка музика.

Братислава (279) 18·00 Сонати Бетовена.

Ширіть наш часопис!

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

„Вертеп Наших Днів" Галактіона Чіпки і Ле—ле. 115 13—7

Чортків, четвер, 8.VIII. 1929.

Товсте, пятниця 9.VIII. 1929.

Заліщики, субота, 10.VIII. 1929.

Подяка.

Складаємо щиру подяку У. К. Д. П. Вязням за правдиво материнську поміч уділювану нам в часі нашого перебування в тюрмі.

Осип Грицуляк, Осип Гнат Стецура, Андрій Щирба, Володимир Кубрак. 1—1

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10